

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

14 OKT 2009

Deres ref: 200903183- Vår ref: 2009/55374 Arkivkode: 314 Dato: 09.10.2010
/JRS

Høringssvar - Unntak fra taushetsplikt og opplysningsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) mottok høring – Unntak for taushetsplikt og opplysningsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre 03.08.2009. Direktoratet har fått utsatt høringsfrist til 10.10.2009.

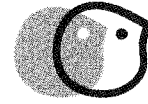
Innledning

Bufdir støtter endringsforslaget om unntak for taushetsplikten og opplysningsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre prinsipielt. Omsorgssentrene virksomhet ligger i skjæringspunktet mellom barnevern- og utlendingsmyndighet. Dette kan reise spesielle utfordringer når det gjelder informasjonsflyten mellom omsorgssenteret og tilstøtende etater. Vi ser at det for ansatte i omsorgssentrene vil kunne oppstå situasjoner som kan oppleves som faglige og etiske utfordrende som følge av det unntaket fra taushetsplikten og den opplysningsretten som foreslås innført. Vi mener likevel, av hensynet til barnas rettsikkerhet, at forslaget bør støttes.

Direktoratet mener det vil bidra til å styrke en enhetlig behandling av enslige mindreårige asylsøkere i Norge ved at det gjøres unntak for taushetsplikten for ansatte på omsorgssentrene når det gjelder opplysninger om en beboers opprinnelsesland, identitet, omsorgspersoner i hjemland og alder. Dette må gjøres klart for barnet ved ankomst. Ansvaret for enslige mindreårige er i dag delt mellom flere forvaltningsorganer noe som kan medføre en fragmentert og lite helhetlig behandling av barna i en sårbar fase. Det vil derfor være viktig at hvert forvaltningsorgan får den informasjonen de trenger for å ivareta sine oppgaver på en god måte. Vi mener dette vil skape tillit til det systemet barna møter.

Enslige mindreårige i omsorgssentrene er i landet for å få prøvet sin asylsak. Det er utlendingsforvaltningens oppgave å avgjøre om det er grunnlag for opphold i landet basert på reglene i utlendingsloven med forskrifter. Et tungtveiende hensyn i vurdering av om det skal gis oppholdstillatelse er hensynet til barnets beste.

For at UDI skal kunne fatte gode avgjørelser for det enkelte barn er det nødvendig at saken er så godt opplyst som mulig. Dette vil styrke rettssikkerheten til barna. Vi mener at det bør gjøres klart for barna når de kommer at det de forteller vil kunne videreformidles til blant annet UDI. Forvaltningen som helhet bør ikke tilrettelegge for at barn kan leve med flere historier/identiteter.

Det bør heller ikke legges opp til at det kan gis noe informasjon til et statlig forvaltningsorgan som ikke bør gis til en annen statlig instans.

Buudir ønsker å kommentere noen problemstillinger som ikke synes tiltrekkelig belyst i høringsforslaget. Høringsuttalelsen vil i det følgende avgrenses til kun å kommentere de endringsforslagene som berører omsorgssentrene.

Vedrørende unntaket for opplysninger mottatt under behandling

Prinsipielt støtter vi unntaket om at opplysninger fremkommet under behandling fortsatt er underlagt taushetsplikt. Vi stiller imidlertid spørsmål ved hvordan et slikt skille lar seg praktisere. Det er uklart for oss hva som er å anse som en behandlingssituasjon, dette bør tydeliggjøres ytterligere. Opplysninger som fremkommer i det daglige omsorgsarbeidet, og som er basert på opparbeidede relasjoner, kan også sees på som en behandlingssituasjon. Miljøterapien kan anses som en del av traumebehandlingen som barna daglig får av de ansatte. Begrepet fagkyndig som brukes i høringsbrevet i forbindelse med behandlingssituasjonen er også uklart. Behandling må her defineres, eller nyttes til profesjon.

Skriftlighet

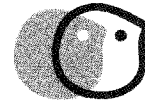
I forslaget er det gitt anledning til at utlendingsforvaltningen kan be om et utdypende møte om opplysningene som allerede er gitt fra omsorgssenteret. Møteformen kan etter vår vurdering reise noen utfordringer når det gjelder notoriteten rundt opplysningenes innhold. Dette vil ofte kunne dreie seg om opplysninger med avgjørende betydning for utlendingsmyndighetenes behandling av beboerens oppholdssak, og dermed utfallet av denne. I en eventuell etterfølgende klage på et avslag, kan dette dermed være opplysninger som vil bli vektlagt spesielt fra klagers side. Skriftlighet, også i en utdypningsrunde, vil rydde eventuell tvil av veien både når det gjelder utdypningens innhold og selve informasjonsutvekslingen.

Dette oppveies riktignok et stykke på vei av at opplysningene gitt i møtet skal nedtegnes i et referat som underskrives av alle deltakerne. Buudir mener likevel at skriftlighet i en slik utdypningsrunde bør være hovedregelen, men at møter slik som foreslått, kan brukes ved avklaring av mindre alvorlige spørsmål. Skriftlig informasjonsinnhenting vil dessuten være tidsbesparende sett i forhold til avholdelse av møter.

Forslagenes anvendelsesområde

Unntakene som foreslås skal i følge høringsbrevet gjelde overfor de instanser som har oppgaver knyttet til saker etter utlendingsloven; UDI, UNE, og Politiets utlendingsenhet. Det bør vurderes hvorvidt regelverket for utveksling av informasjon mellom instansene og innad i instansene er tilstrekkelig for å sikre at opplysningene ikke benyttes til andre formål enn det unntaket er ment å dekke. Vi viser særlig til straffeprosessloven § 61c tredje ledd hvor det fremgår at taushetsplikten ikke er "til hinder for at opplysningene er tilgjengelige for andre tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten i den utstrekning opplysningene vil være av betydning for deres arbeid." Dette åpner for en mer vidtgående informasjonsflyt hva gjelder for eksempel straffbare handlinger enn det barnevernloven § 6-7 åpner for.

I avsnitt nr 4 på side 12 i høringsbrevet fremgår det at departementet foreslår at "unntaket gjøres gjeldende for ansatte ved mottakene og omsorgssentrene, og i tillegg for ansatte ved andre tiltak etter barnevernloven" (vår understrekning). Det følger av hensynet bak lovforslaget at unntakene også bør gjelde ansatte ved andre tiltak etter barnevernloven, når enslig mindreårige asylsøkere har opphold i barnevernsinstitusjon eller er i annet tiltak etter loven.

Videre foreslår AID at det ikke skal tas inn en henvisning til de nye reglene i utledningslov/forskrift i lov om barneverntjenester. Bufdir støtter ikke denne vurderingen, og mener at det bør inntas en henvisning til ny § 84a i lov om barneverntjenester. Dette for å sikre et oversiktlig regelverk.

Felles bestemmelser for mottak og omsorgssentre

Det legges opp til at leder ved omsorgssentret skal stå for oversendelsen av opplysningene dersom den ansatte ikke ønsker å stå som avsender. Vi er av den klare oppfatning at omsorgssentret alltid skal stå for oversendelsen og som avsender av opplysningene, ved leder/ stedfortreder for leder. Dette kan ikke overlates til den enkelte ansatte.

Oppsummering

Barne-, ungdoms- og familietaten støtter forslaget om unntak for taushetsplikt for gitte opplysninger til utlendingsmyndighetene til tross for at ansatte i omsorgssentrene vil kunne oppleve situasjoner som faglig og etisk utfordrende som følge av de foreslåtte lovendringene. Bakgrunnen for dette er at vi mener det vil bidra til at enslige mindreårige asylsøkere møtes og behandles på en mer helhetlig måte av de ulike forvaltningsorganer som har ansvar for barna. Enslige mindreårige asylsøkere kommer til Norge for å få prøvet sin asylsak. Det vil øke rettsikkerheten til barna at saken blir så godt opplyst som mulig når utlendingsforvaltningen skal avgjøre asylsaken. Når dette formidles barna allerede ved ankomst, mener vi dette vil tydeliggjøre omsorgsansvaret og ikke forringe omsorgen og behandlingen av barna.

Med hilsen

Merethe Foss Liverud (e.f.)
avdelingsdirektør

Agethe Kjerschow
seniorrådgiver

Kopi: Barne- og likestillingsdepartementet